

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petítor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 6 frt — kr.

Félévre . . . 3 » — »

Negyedévre . . . 1 » 50 »

Egy hónapra — » 60 »

Helyben házhöz hordva:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Félévre . . . 4 » — »

Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Egy hónapra — » 80 »

Videkre postán szállítva:

Egész évre 10 frt — kr.

Félévre . . . 5 » — »

Negyedévre . . . 2 » 50 »

Egy hónapra 1 » — »

Egyes szám ára 4 kr

Goluchovszky.

»Európa Mekkája« című cikkünkben kifejezést adtunk azon meggyőződésünknek, hogy új külügyminiszterünkben több tetterőt és több energiát vélünk és tudunk mint elődjében és így az ő működéséhez jogosult reményeket fűzhetünk.

Hogy feltevésünk nem hagyott bennünket cserben, erről tanuságot tesznek a legtekintélyesebb bécsi lapok is, melyek a Goluchovszky által már eddigelé is kivívott sikereket, mint kiváló fontosságú eseményeket lapjuk homlokán méltatják.

A többek között ily kiváló fontosságú tulajdonítanak Károly király látogatásának, mely mint nyilvánvaló legnagyobb részben az egykori bukaresti követünk — Goluchovszky — politikai sikereinek köszönhető, ki is mint az ottani udvar és politikai körök kedvelt embere annyira tudott rájuk hatni, hogy a talán még ingadozó köröket a hármasszövetséghez leendő csatlakozásra hangolta és Károly király látogatásának útját elegyengette. Már magában az egyszerű látogatás udvariassági aktusában is van valami, ami a két uralkodó egymás iránt érzett hajlamaikat dokumentálja, de ez elvégre olyan dolog, aminek az értéke kevés erőlködés mellett az egyszerű curtoisra redukálható.

Másképp állunk azonban azon több mint két óra hosszáig tartó bizalmas beszélgetés eredményével, mely a két uralkodó között folyt le és melyet a »jól értesültek« abban, tudnak megismertetni, hogy Károly Király a monarchiánk és Romániaközött megkötött katonai konvenczió tárgyában szükségessé vált némely pót-pontok felvétele illetve a konvenczió kiegészítése végett utazott Ischlbe és hogy ezen kiegészítés meg is történt volna olyképen, hogy monarchiánk egy orosz támadás esetén a román főhadvezérletnek egy hadtestet bocsájt rendelkezésére.

E nagyfontosságú hír, bármennyire örülnénk is ha való lenne, ily alakban

nem tarthaja magát, mert mint általánosan tudva van: mi Romániával még katonai konvencziót nem kötöttünk s így az állítólag megkötött konvenczió kiegészítése esetleg annak pótpontokkal leendő ellátása nem is valószínű.

Valószínű azonban igenis az, hogy a konvenczió nem már előzőleg, hanem most az ischli találkozás alkalmával képezte megbeszélés tárgyát, mely megbeszélés azután az említett egy hadtestnek annak idején Romániába történendő bevonulását helyezte kilátásba.

Örököst érthető, hogy egy ilyen megállapodás Romániának már a hármasszövetséghez történt előző csatlakozását is kétségtelenné teszi és ép ezért álláspontunkat jelentékenyen megkönnyíti. Megkönnyíti pedig azért mert ha a mostani súlyos és feszült politikai viszonyok oly annyira kiszélesednek, miként azok kiegyenlítése csak a fegyveres erő közbenjöttével volna megoldható, ez esetben (ép úgy mint az orosz-román-török háború idején) leginkább Románia lenne azon sarkkö, melyen a háború jobbra, vagy balra dölése megfordul annyival is inkább, mert eltekintve attól, hogy a román királyság hadereje egy igen tekintélyes számot tevő faktornak mondható, maga a királyság geográfiai fekvése is úgy reánk mint oroszországra nézve oly roppant előnyökkel vagy hátrányokkal biztosíthat, melyeknek felette nagyhorderejét elvitatni nem lehet.

Ezen előnyöket, sikerült most új külügyminiszterünknek részünkre biztosítani, ellenben a nagy hátrányokat Oroszország nyakára tolni.

Goluchovszkynak ez volt első diplomáciai működése, melyet mint látjuk a legjobb siker koronázott. Ép azért ezen körülmény, itt e helyt már régebben nyilvánított meggyőződésünkben még inkább megerősít s azon jogos következtetésre juttat bennünket, hogy külügyi hivatalunk vezetése oly erélyes kezekbe van letéve melyek az eddigi habozó és Oroszország

iránt tanusított tülözlékeny politikai magunktartásának rozsdás bilincseit lerázva, nem megkötve és megbénítva, hanem egész szabadon és egész erővel akarnak cselekedni.

s—

Bánffy miniszterelnök mint diplomata.

Lapunk múlt vasárnapi számában »Bánffy maga sem vette komolyan« című vezércikkünkben hivatkoztunk arra, hogy Bánffy annak idejében meillet verve kinyilatkoztatta, hogy mint magyar miniszterelnök befolyását a külügyi politikában a kiegyezési törvény által adott jog szerint érvényesíteni akarja s fogja is tudni érvényesíteni. S íme most, midőn erre elég alkalom volna, ezt az ígéretét, úgy látszik, elfelejtette, vagy pedig a mikor mondta, már akkor sem vette komolyan.

Jelen alkalommal — laptársunk a »Nemzeti Ujság« nyomán — ugyanerre vonatkozólag közöljük az alábbi, igen érdekes és jellemző illusztrációt:

Eáró Bánffy Dezső ismételtén kijelentette a képviselőháznak, hogy tárgyalásokat indított meg a külügyminiszteriummal az iránt, miként gyakorolhatja a magyar miniszterelnök közvetlenebbül azt a befolyást a külügyek vitelére, melyet számára a kiegyezési törvény biztosít. Mint Bécsből jelentik nekünk, báró Bánffy ezt a kérdést több ízben szóba hozta az új külügyminiszternél is; legutóbb épen az ischli utazás előtt. A külügyminiszter a bécsi diplomáciai körökben elterjedt hírek szerint kilátásba is helyezte, hogy ebben az irányban megteszi ő felségének az előterjesztést s báró Bánffy Dezső abban a reményben ment Ischlbe, hogy e legújabb diplomáciai missziójában már szerepelni fog, mikor a román király oda érkezik. A kihallgatás végével azonban az történt, hogy ő felsége ép oly lekötöttség, mint váratlanul sikeres üdülést kívánt a miniszterelnöknek, a melyre, mint mondá, a képviselőházban átélt izgalmak után szüksége van s így vált el a miniszterelnöktől, mint a kit a következő nap nem lát viszont. Báró Bánffy Dezső diplomáciai érzékét azzal mutatta meg, hogy Ischlből azonnal Bécsbe és onnan Svájcba utazott, ahol az innen utána küldött lapokból olvassa az Ischlből érkező kireket.

A nemzetiségi kongresszus.

Laptársunk a »Magyarország« e tárgyban azt írja, hogy a nemzetiségi kongresszus még mindig nincs bejelentve. A belügyminiszterium úgy vannak értesülve, hogy a kongresszus egybehívói a bejelentést a budapesti főkapitányság kikerülülésével, egyenesen a belügyminiszterhez akarják juttatni, de a miniszterium el van határozva a bejelentést, ha az tényleg oda

érkezne, a főkapitánysághoz átszármaztatni, mely azután a maga belátása szerint intézné el azt. A kormány különben a kongresszussal szemben tanúsítandó magatartására nézve már megállapodásra jutott. Ez a megállapodás a kongresszus egybehívóit fogja leginkább megelégní, ha egyáltalán komoly szándékuk ma még, a kongresszust tényleg megtartatni.

Lapszemle.

Budapest, 1895. aug. 7.

A **Magyar Állam** azzal a kérdéssel foglalkozik, lehet-e a kath. tanító anyakönyvvezető. Kimutatja, hogy e hivatal elvállalásától eltiltja a tanítóságot a népiskolai törvény és nagyon kár lenne az egyháznak ennek rovására és saját kárára e téren engedményeket tenni. Az iskola egész embert kíván s a tanítónak különben is tulságosan igénybe vett ideje nem engedi, hogy a felekkel óra számra tereferéljen.

A **Hazánk** helyesli a főváros azon polgárainak magatartását, kik a lóvasutnak villamossá leendő átalakítása ellen vannak, mivel ez a főváros anyagi kárával jár s igyekezik ezt bebizonyítani.

A **Budapesti Hírlap** részletesen ismerteti az oláh kérdés keletkezését és mai állapotát s arra a konklúzióra jut, hogy az augusztus 10-iki nemzetiségi kongresszus megtartását nem szabad megengedni.

A **Nemzeti Ujság** Perezet Dezsőnek ischli utazásáról cikkezik, ki a nemzetiségi kongresszus irányában a kormány magatartására nézve kér a királytól utmutatást a kíváncsián várja, hogy mint fog dönteni a korona?

A **Nemzet** a rendőrség államosításával foglalkozik, melyet nagyon helyes eszmének tart, mivel ugymond, szükség van a klerikális izgatók megfékezésére.

A **Magyarország** Polónyi beszámolója kapcsán polemizál a kormánypárti lapokkal, melyek e beszámolót csökkenteni igyekezvén, újra a párt egyesülése elé görditenek akadályokat.

A **Pesti Hírlap** a Ferdinán bolgár fejedelem esetleges lemondása által előállható politikai viszonyokról ír, melyeket remélhetőleg e lemondás nem igen fog megzavarni.

A **Magyar Hírlap** nem igen örül annak, hogy a Brüsszelben tartandó interparlamentáris kongresszuson a nemzetiségi kérdést is felvetik, mert szerinte ilyen kérdésben határozatot hozni a kongresszus nem illetékes.

A **Pesti Napló** a Nikisch menesztését az operától helyesli s kívánja, hogy ezzel kapcsolatosan új rendszerváltozás is álljon be, mivel ellenkező esetben a milleniumkor az ország nagy szőgyent fog vallani a külföld előtt.

Az **Egyetértés** az augusztus 10-iki nemzetiségi kongresszusról írva helyteleníti, hogy azt Budapesten fogják megtartani s kifejti e tekintetben aggodalmait.

Nő-emancipáció.

Wlassics kultuszminiszter megnyitotta az egyetem csarnokát a nők előtt hazánkban. Csúpn egy feltételt kötött a dologhoz: hogy felvételük a tudomány szakfolyamaira — természetesen a kellő előképzettség esetén — az egyetemi tanács javaslatától tétetik függővé.

A sajtó egész vonalán, örömmel regisztrálta e legújabb intézkedést s védelmére kelve és részvételére a magukra hagyott nőknek, szívesen osztotta meg a férfi foglalkozások kenyerét a nők számára, s szívesen áldozott dícséretet a miniszternek. Alig lehetett észlelni néhány ellenkező hangot s megütközést keltett, hogy a gyógyszerészek egyesülete és szakközölnye nem osztozott az általános sajtóvéleményben.

Igazuk van. A nők természete és jelleme, tehetségeik és szellemük, de meg kedélyi tulajdonságaik, rendeltetésük és hivatásuk, sőt még testalkati rendszerük is kizárják azt, hogy életpályájukban egyenlő tevékenységi körben mozogjanak a férfakkal s foglalkozásukban azonosítani lehessen őket a férfi nemmel.

Tiszteletet a női nemnek! Magasztos életcéljukban épen annyi érdem és elismerés illeti meg csendes és szerényebb működésükkel, mint a férfi munkásságát és határozottságát!

De már azok a pszichologia jelenségek is, a melyek annyira különválasztják és megkülönböztetik őket a férfaktól; a női lélek hajlékonysága, állhatatlansága, mozgékonyasága és izga-

tottsága, hogy ne mondjam, az ingatagság, mely a női nem fő jellemvonását képezi, az erély hiánya és fogyatkozása szemben a lélek belső indulataival, melyeket elnyomni a nő alig-alig vagy csak nagy nehezen képes; mindama tulajdonságok, melyek összesen és együttesen annyira gyöngének tüntetik fel a női természet lélektanát a férfi pszichológiájával szemben, — szerintem épen nem nyújtanak elég biztos alapot arra, hogy részesévé és munkásaivá legyenek olyan életfeladatoknak, melyekhez végtelenül nagyobb kitartás és szilárdság kívántatik, sokkal nagyobb legyőzése az egyéni érzelmeknek, mint a minővel általában a női nem rendelkezik. Kivételek, természetesen, akadhatnak. Az élet kivételek nélkül meg nem lehet. De, például, ismeretes a nőknek a szimpatia és antipatia, a szeretet és gyűlölet ereje. S mi lenne, teszem fel akkor, ha a nő-gyógyyszerész vagy nő-orvos nem tudná megfékezni az egyes esetekben érzelmeit? Komoly érdekeket veszélynek kitenni nem szabad!

De meg ez a mélyrelátás, a beható vizsgálát is, a mely a tudományos kiképezettségnek elengedhetetlen feltétele, nem inkább a férfinak adatott-e meg? ugy hogy egyáltalában a férfi nem kizárólagos birtokát képezi s kizárólag a férfit teszi képessé erős gondolkozást igénylő foglalkozásra. Természetes szellemi vonásaik kizárják a nőket mindama hivatások köréből, melyekhez utat akarnak egyengetni most nekik. Mit érne a jogász ember a világ minden szellemességével és gyors elmefuttatásával, megkapó ötleteivel, ha nincs meg az adomány benne, hogy éles distinkeziók alapján határozottan körvonalazni tudja az eseteket és azok elrejtett, titkos jelentőségeit? Amazokat csillogó ékességül a nőknek ajándékozta a teremtes, az ítélőtehetséget szigorú raciociniummal a férfinak kenyérkeresetük.

Van azonban ennek a kérdésnek még nagyobb, és pedig igazán gyakorlati jelentősége is.

Általános a panasz, hogy a mai nemzedék testileg és lelkileg, fizikailag és erkölcsileg satnya.

Mi ennek az oka? Igen nagy részben a

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Hamis kártyás.

— A „Tiszántul“ eredeti tárczája. —

Írta: Rostkowiez Arthur.

Egy bankháznál volt alkalmazva Lilienthal Béla csekély fizetéssel. Nem volt több hat száz forintjánál, s mégis meg mert házasodni. Szép volt a lány, de szegény; ennek dacára azonban nagyon szerette a kényelmet, a szép ruhát, a ragyogó ékszereket, a hangversenyt és a bálakat.

Férje szerette, s nem csoda, ha idegen pénzhez nyult, hiszen nem mert, vagy nem volt ereje, ellentmondani a felesége kívánságainak. Egyideig ugyan eltűrte a szemrehányásokat, az épés gunyt, csak hogy továbbra is becsületes ember maradhasson, de mikor az asszony elővette leghatalmasabb fegyverét — könyűt — akkor megtört az ellenállás és — sikkasztott.

Mindennapi, közönséges történet ez, melyek a napilapok hírvivatait szokták élénkíteni.

Sikkasztott és — rajta csípték, kivallatták és — elítélték.

Három évig volt csak a börtönben, honnan, mivel jó magaviseletű volt, büntetésének letelte előtt szabadon bocsájtották.

Az asszony várta két gyermekével, s ő, ki a börtönben folyton a boszúra gondolt, mindent megbocsájtva sirva omlott reá.

Egy szobás lakásban húzták meg magukat. Az asszony egész nap varrt, ő pedig állás után

szaladgált. De ki adott volna munkát, kenyeret a fegyencnek. Ki bizhatott volna meg a sikkasztóban?

Ahová csak bekopogtatott, mindenünnen elutasították.

Sokan meg szemére is vetették bűnét, melyért már amugy is eleget szenvedett, s ő gyalázata tudatában sompolygott ki onnan, hová reménységgel telve kopogtatott be.

Útoljára egészen megfásult, s megrögzött benne azon tudat, hogy neki szemébe vágassák aljasságát, s ezt neki szó nélkül kell eltűrni, hiszen igazuk van.

A régi társaságok nem vették be, keresett utat magának, mely megtűrte, nem szégyenlette a sikkasztót.

Bálból jöttem haza. Fülemben zugott a zene, szemem előtt még mindig ott lebegett a tánczó párok forgatagja. A megívott pezsgőtől kissé szédültem is, s csak a hideg levegőn tértem magamhoz.

Még messze voltam lakásomtól, mikor egy éjjeli kávéházban, mely reggelig nyitva szokott lenni, hangokat hallottam.

Betértem.

Az első szobában el volt oltva a gáz, mert nem volt vendég, s csak a kártyaszobából szűrődött be egy kis világosság. Oda mentem, s helyet, foglaltam a sarok asztalnál, s a megrendelt theát kezdtem szüresölgetni.

Hárman ültek a mellettem levő asztalnál és kártyáztak.

Két jól táplált vidéki ur — bizonyosan lókupeczek — és Lilienthal, ki egyre nyert.

Nem nagy összegbe játszhattak, mert egy-két forintnál több soha sem volt a kasszában. A két, vidéki atyafi szörnyen bosszankodott azon, hogy a kopott kabátos, ki pertu beszélt a pinczérekkel, mindig besepri a csengő hatoskákat, s az ezüst koronákat.

Egymásután váltották az ötös és tizes bankókat, melyeket Lilienthal gondosan zsebre csusztatott.

Csillogó szeméből, mikor a duzzadó bőrtárczákra pislantott, szinte látszott a pénzzsávaráság.

Sokáig játszottak még, midőn az egyik vidéki hirtelen felugrott s odakapott a kopott kabáthoz.

— Hát ez mi? ordította torkaszakadtából

Egy kártyát rántott ki a kabát ujjából, mi kétségtelen bizonyítéka volt a turpisságnak.

— Add vissza a pénzemet gazember — s torkon ragadta a kopott kabátost, ki félelmében halálsáppadtan hebegett néhány szót.

— Nem adom. Én szépen játszottam. Becsületesen nyertem. Én is kockáztattam a magam pénzét.

— Sipis, sipis — üvöltötte a másik is, s agyba-főbe verte a szerencsétlent, úgy, hogy annak orrán-száján kibuggyant a vére. Nesze neked, csalo bitangja! Becsületesen nyerted, ugy-e?

A pincérek közből léptek.

— Ne csináljanak nagyságos uraim skandalumot — mondta a főpincér hajlongva. Reggel felé jár az idő, s a rendőrség azonnal itt lesz s még talán nagy kellemetlenség is lehet a dologból.

hosszu és tulterhelt iskolázás. Ennek a fizikai romlásnak tegyük-e most ki a leendő anyákat? S minő reményeket építhetni akkor a jövőre? Már is eleget rontott a nők szervezetén a nekik nem való erősebb szellemi munkásság!

Elég sokáig nyögnek most is az iskola padjain!

Tovább akarják még gyötörni őket?

Mi szüksége van továbbá a nőknek arra, hogy beletekinthessen a száraz tudományok kohójába? Tökéletesedik talán hivatásában? Mi az ő hivatása? Hogy jó anya és jó hitves legyen. Mit használ erre akár a jog, akár a természet részletes ismerete? Mi értékkel bírhat az anyára, hogy ismeri a posta és távirda titkát, vagy a könyvvezetésnek rovatait és fogásait. Furfangosabb tehetett vele, de nem lett gyöngédebb és okosabb. Pedig az anyához és a hitvesnek gyöngédség s okosság illenek. — Mily különös is egy tudakos nő, a kinél hiányzik a természetes érzék gyermekei neveléséhez!

Igy lesz érthető azután — az a zavar és diszharmónia, mely a hivatalnok-nők lelkét elborítja, ha férjhez mennek s a házassággal új feladatokat vállalnak magukra. De még szép dolog, ha a független élet idején nem vesztették el hajlamukat rendelésükhöz és a teljes függetlenség megköstölése után még egyáltalában hajlandók férjhez menni és házasságra lépni. Mert a szabadság elviselhetetlenné teszi a lekötött életet. Így lesznek ritkábbak a házasság-kötések s így válnak gyakoribbakká az esetek, hogy a nők tömegesen lesznek ráutalva az önálló kenyérkeresetre. —

Hát azt észrevették-e oda fent, hogy minden pályán túltömöttségről panaszkodnak. Milyen akkor, ha a képesített nők is konkurrencziát nyitnak!

Hiszen ma ott állnak, hogy végzett emberek képesítésükön alóli hivatalokra is tömegesen pályáznak, — különben nem tudnának megélni! Minek szaporítani a pályázókat?

S megfigyelték-e, minő rettentő következményeket vont maga után a nők belevonása a férfiak munkájába?

Nem látják-e, hogy a munkások micsoda

megfeszített küzdelmet vívnak, hogy kitilthassák a női kezeket a férfi kéz munkásságából?

Mi a munkás kérdésnek története és megfejtése?

A mily mértékben nőtt a munkás kezek száma, abban a mértékben csökkent a munka díjazása.

A női munka ellensége volt a férfi munkájának; s a hol a nők együtt munkálkodtak a férfival, ott a férfi kéz értéke elvesztett, a női kéz inségbe juttatta a férfi kezeket.

Csak a szájalom és nem az előrelátás, csak gyöngeség és nem a bölcsesség sugatja nagy embereknek az ilyen intézkedéseket.

Elég a nőknek a társadalmi és jogi egyenlőség a férfiakkal. Meggondolatlanság az egyenlőséget tovább fejleszteni. Az élet maga emelte különbségeit a két nem között. Ezeket eltörölni nem lehet, de hogyha lehetne is, akkor sem volna szabad!

Igaz, hogy számtalan szerencsétlen nő elősegít a megélhetésben, ha önálló foglalkozásra juthat. Sok magára hagyott, sok elmaradt, sok szerencsétlenné lett kezébe adhat az intézkedés biztos kenyeret. De az is igaz, hogy ez a kenyér mégis csak siralmas kenyér. — És általános emberi és erkölcsi szempontoktól segítve nincs vele. — Mert a hány nővel több nyer foglalkozást, annyiival férfival kevesebb!

Mi az oka, hogy a nők magukra maradnak, a férfiak pedig nem házasodnak? A helytelen nevelés mindkét részen. Ezt kellett volna megfigyelni és ezen kellett volna változtatni a miniszternek!

NAPTÁR.

— Augusztus 8. —

Csütörtök, Róm. kath. Czirjék vt. Prot. Czirjék. Gör. kelet július 27. Pantebmon, Izr. Ab. 18.

Nap kel 4 óra 34 p., nyug. 7 óra 4 p. Hold kelt 8 óra 17 p. nyug. 7 óra 13 p.

Aug. 8. Városi közgyűlés.

12. Rendkívüli megyei közigazgatási ülés.

20. Iparos ifjaknak kirándulása Dobrest és vidékére.

23. Iparos ifjak önképzőkörének közgyűlése.

Oktober 7. Katonai lövésár Nagy-Szalontán.

9. Katonai lövésár Nagyváradon.

12. Katonai lövésár Er-Mihályfályn.

A kopott ur, mikor az asztalra szórta a pénzt, csak annyit mondott a csodálkozó aszszonyának:

— Nem jártam hiába!

A felesége sokáig elnézte azt a temérdek pénzt, majd tekintete a férje véres, dagadt arcára esett.

— Mi történt veled? Az arcod merő vér!

A hamis kártyás földre fordította fejét, mint-ha szégyelné magát.

— Beszélj hát az Istenért!

— Elestem a sikos uton, s talán egy kissé meg is ütöttem magam. De azért már nem fáj, csöppet se fáj!

Még mosolygott is, esakhogy ne lássa az asszony, hogy mennyire fáj neki az a kis — elesés!

A p r ó s á g.

Elővigyázat. »Kedves sirásó bácsi! ne temesse ezt a himlőben elhalt gyermeket boldogult férjem mellé, mert férjem még nem volt himlős.«

Szeretlek gyermekem! — mondja a nagybátya fiatal unokahugának — s ha te is úgy akarsz, légy feleségem!

Az unokahug magát meghajtva mondá: »Köszönöm kedves nagybátyám, de nem akarok saját nagynéném lenni.«

A vendéglátó királyi udvar Ischlben.

Ischl, 1895. aug. 5.

(Saját tudósítótól.)

Pont három órakor robogott be a salzburgi különvonat az ischli pályaudvarba. O felsége kezét csókolt a román királynénak, a királyt megölelte és megcsókolta szívélyesen; a két Erzsébet királynő átölelte egymást. A nagy néptömeg, a mely a folyton csepergő eső daczára összeverődött, sorfalat képezett, míg a magas vendégek a fényes zárt udvari kocsihoz mentek.

Ő felsége Erzsébet királyasszonyunk, a főhercegek és főhercegnők mind elkísérték a vendégeket a föllobogózt K a i s e r n E l i s a b e t h hotelbe, melyről az osztrák és román lobogók függöttek alá. Erzsébet császárné és királyné, aki feltűnő jó színben, s hála Istennek jó kedvben is volt, vezette a román királynét, aki immár egészen megöszült, s világos ruhájával fehér hajával épen ellentéte volt fekete ruhába öltözött pompás fekete hajjal ékeskedő királynénknak, a hotelben elkészített fényes salonba; utánok jöttek Ő felsége s az immár szintén őszbecsavarodott román király, Gizella Mária Valéria főhercegnő, Ferdinánd román trónörökös, Lajos Viktor és Ferencz Salvator főhercegek és a kíséret.

Rövid 10 percznyi tartózkodás után a császár-király, ő felsége a királyné, a főhercegek visszatértek a császári villába, otthagya vendégeiket a földszített s nagy néptömegetől körülhullámzott hotelben, a melyben 25 szoba van számukra berendezve, az első emelet déli és nyugati szárnyában. A nagy salon az appartement közepén különösen díszes; piros bársony butorizzal, értékes, nehéz szőnyegekkel, a felségek szobraival. Nagy üvegajtó vezet a nagy salonból az üveges félkör alaku terrassera, a honnan az Esplanadera, Ischl remek hegyeire gyönyörű kilátás nyílik.

Délután 5 órakor lesz az udvari galadiner a császári villában, a sainzenberg tövében, a melyen csakis a császári ház tagjai, a vendégek a miniszterek vesznek részt (Bánffy nem marasztalták itt; alig másfél napi tartózkodás után elutazott nejével együtt Svájcba.)

Az utczán a rossz idő daczára hűvös esőben és sárban igen sok nép tolong, az esteli diszeloadásra már napokkal ezelőtt elkapkodták a jegyeket; a felségek páholyaikból gyönyörködnek majd abban, hogy mennyi embert re-czipiáltak Magyarországon. A szinlap szerint »Zwei glückliche Tage« Schwank in 4. Aufzügen v. Schönthan u. Kadelburg lesz a mai szindarab (ami olyanformán veszi ki magát, mintha a vendégek által itt töltendő két napot akarnák kifigurázni.)

Giulio Luncasproni.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,

Sonnenwirth-Jéle bazárban Fő-utca,

Kádár és Kiss cégnél Kishid-fő,

Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,

Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-placz,

Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.

Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.

Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiacz.

Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

* A király az erdélyi hadgyakorlatokon. Erdélyben, mint közöltük, Bánffy-Hunyad környékén tartják meg az idei hadgyakorlatokat, amelyen a király is jelen lesz. Bánffy-Hunyadon most nagyban folynak az előkészületek a király

— De csalt a gazember!
— En ugyan nem láttam, de azért nagyon kérem a nagyságos urakat, ne tegyék tönkre az üzlet jó hírnevét azzal, hogy a rendőrség közbelépése által botrányt csináljanak.

— Ki kell dobni! indítványozta az egyik.

— Azt megtehetik az urak, mert a pénzüket ugy sem adja vissza.

Azután megfogták Lilienthalt, s az ajtóig ültelve, a hóra dobták.

— Negyvenöt forintomat vitte el a sipis — szuszogta az egyik kis idő múlva.

— Ki gondolta volna arról az alázatos képű emberről, hogy sipis?

— No de meg is kapta ám a magáét, kivertem rajta negyvenöt forint árát!

— En is adtam neki egy pár csárdást, a mi azt illeti, — mondja a másik dicselkedve, hatalmas ökleit mutogatva.

A pinezerek szótlanul bámultak a két, vidéki atyafira, kik borozni kezdtek.

Fizettem és mentem.

A sipis a gázlámpás alatt állt, s ott törülgette le arcáról a vért a frissen hullott hóval.

Azután meg a pénzt kezdte számlálgatni.

— Nyolczvan forintot nyertem — motyogta önelégülten, s dagadt arcán boldog mosoly futott végig.

Reszketve gyűrte zsebre a pénzt és tovább sietett.

Odahaza virrasztva várta a felesége a kisebbik gyermek betegágya előtt. A hajnalban hazatértő férjet nem fogadta szemrehányásokkal, hanem megölelte.

méltó fogadására. A király tudvalevőleg Barcsai Domokos képviselő, volt főrendiházi tag kastélyában fog megszállani s a kastély tulajdonosa e célból új verandát és egy tornyot épített a kastélyhoz, a hatóság pedig kijavíttatja a kastélyhoz vezető utat, kikövezik és alkalmas gyalogjáróval látják el Zentelkéig. Itt fog lakni Pápay, a kabinetiroda főnöke és báró Fejérváry miniszter. Gróf Beldi Ákos főispán, Gyarmathy Miklós alispán, Hartmann Adolf kir. mérnök, Kertész főszolgabíró, a községi előjáróság, az államasutak igazgatósága és üzletvezetőségi kiküldöttei, mint a rendező bizottság tagjai tegnap Bánffy-Hunyadon jártak s ugyanez alkalommal megállapították a király tiszteletére felállítandó diadalívek helyeit. Összesen három ilyen diadalívet fognak felállítani.

* **Szeszadó bárczázó állomás.** A m. kir. pénzügyigazgatóság értesítette Biharvármegye alispáni hivatalát, hogy *Vaskóhn* folyó évi augusztus hó 15-től kezdve *szeszadó bárczázó* állomást állított fel, és a szeszadó bárczák kiállításánál a vaskóhi m. kir. pénzügyi szakasz, a fogyasztási adók beszedésével pedig *Miklós* József vaskóhi lakos dohány nagyárus bízott meg. A nevezett bárczázó állomás körébe a következő községek tartoznak: Kispány, Valenyagre, Verzár, Barest, Bragyes, Briheny, Brost, Dombrovány, Felső-Kungrány, Felső-Verzár, Valenyagra, Fonáca, Guvány, Gyigyiseny, Határ, Herzest, Kaluger, Szakuczen, Kerpenyét, Kiskoh, Kinye, B.-Kocsuba, Kristyor, Kollest, Lehecseny, Simka, Magura, Petrucz, Zareny, Pojana, Rézbánya, Rieny, Segyest, Srej, Szerbert, Sust, Vaskóh, Szohodol.

* **Egy gyermek lába 40.000 frt.** Annak idején említettük, hogy Bizza Károly vidéki színházi sugó 40.000 frt erejéig kártérítési pórt támasztott a magyar államasutak ellen, mivel ennek nagyváradi állomásához közel kis 4 éves leánykája a vasuti kalauz mulasztása folytán a kupéból kiesett. A szegény gyermek örökké nyomorék lett. Érdekes volt és a szülői szeretet megható nyilvánulása, hogy az apa vágatott ki csaknem feltényérnyi bőrt a karjából a gyermek amputált lábának befoltózására. A perflétel az ügyben a nagyváradi bíróság előtt a múlt hó 28-án folyt le. A vasut azzal védekezik, hogy a gyermek nem a kupé ajtaján, hanem az ablakon esett volna ki. A kihallgatott tanuk nem tudtak erre nézve biztos fölvilágosítást adni. A felperes sugó előleges bizonyítást kért, aminek a bíróság helyet adott s a felperes tanuja, egy cseléd leány, a balatonfüredi bíróság előtt fog kihallgattni f. hó 8-ikán. Ez a cseléd, aki egy színész-párnál szolgál, lesz a pörben a főtanu. A tárgyaláson Bizzáékat Balassa A. szegedi ügyvéd képviseli.

* **Kinevezés.** Biharvármegye főispánja dr. Beöthy László, Ragány János vármegyei II. oszt. irnokot I-ső és Tóth Lajos megyei III. oszt. irnokot II. oszt. irnokká nevezte ki.

* **A temesvári Zászlóalj Nagyváradra.** A József főherceg nevét viselő 37-ik gyalogezred Temesváron állomásozó zászlóalja tegnap délután 6 órakor vonattal Nagyváradra érkezett, hogy innen az ezred többi csapataival együtt mehessenek a Belényes környékén tartandó hadtestgyakorlatra. Az érkező zászlóalj fogadtatására az ezred majdnem teljes számu tisztikara és számos honvédtiszt jelent meg a pályaudvaron.

* **Kétszer nyílik az akácza virága.** Ennek a szép szomorú nótának az értelmét meghazudtolta a napokban egy szerelmes cseh aggastyán, Tejcz Vendel, akinél még hetvenöt esztendőskorában is virított a szerelem akácza virága. Szegény öreg megcsömörlött az agglény életől és elhatározta magát a nősülésre.

Megis kért egy bájos özvegyet, ki össze-vissza csak hatvan tavaszt ért meg eddig. Az élemedett menyecske azonban kikoszarta a családi tüzhely melege után epedő öreg embert, mire az revolvert rántott elő és lelőtte a rátartós özvegyet. Majd maga ellen fordítá a gyilkos fegyvert és föbe lőtte magát.

* **Nemzeti ünnepnap megsértése.** A földmivélsügyi miniszter tegnap táviratilag elrendelte, hogy a soproni adóhivatal a selyemgubók beváltása tárgyában kelt utalványokat ezidén Szent-István napján fizesse ki. E napot az 1891-ik évi XIII. törvényezikk 1. paragrafusa tudvalevőleg nemzeti ünnepnek nyilvánítja, sőt e napon az ipari munkát egyenesen tilalommal sújtja. A nemzeti érzés e napot mindenkor a legnagyobb ünnepnek tekintette. A miniszter azonban úgy lát-szik, ellenkező nézetben van. Igaz, hogy a selyemgubók beváltása, illetőleg a beváltással járó díjak kifizetése tulajdonképpen nem ipari munka, de a miniszter talán még is találhatna arra alkalmasabb napot is, melyen nem sértené a nemzeti kegyeletet.

* **Halálozás.** Takács János nyug. városi adópénztárnokot súlyos csapás érte. Neje szül. Nikolics Anna tegnap éjjel rövid szenvedés után elhunyt. A család által kiadott gyászjelentés a következő: Alólirottak fájdalomtól megtört szívvel tudatják a forrón szeretett nő, a végtelen jó édes anya, anyós, testvér és sógori Takács Jánosné, szül. Nikolics Annának példás élete 62-ik évében, folyó évi augusztus hó 6-ik napján éjjeli fél 12 órakor, rövid szenvedés után történt csendes elhunytát. A drága halott földi maradványa, kőfaragó-utczai 853. sz. lakásáról, folyó évi augusztus hó 8-án délután 5 órakor fognak a görögkeleti egyház szertartása szerint az újvárosi g. kel. templomban leendő beszentelés után az újvárosi g. kel. temetőbe örök nyugalomra tétetni. Nagyvárad, 1895. augusztus 7. Áldás és béke legyen feledhetetlen drága halottunk emlékének! Takács János, mint férj. Hoffmann Henrik mint vő. Hász Sándor mint sógor. Gyermekai Sándor, Alexandrine, férj. Hoffman Henrikné, Betta Helén, Elvira, Irma. Testvérei: özv. Tomori Anasztáz né Hász Sándorné.

* **Névváltoztatás.** Weisz Zsigmond vezetéknévnek Verő-re leendő átváltoztatását a belügyminiszter engedélyezte.

* **Verekedő tótok.** A vashid melletti pálinka mérésben hét tót atyafi összekapott egymással, sőt tettelegességre került a dolog, de a rend éber öre fülön csippte őket s a rendőrség elé cizálta, hol esküdöztek, hogy nem fájt nekik a verés, nem is szídták ok egymást csak — tréfáltak.

* **Tolvaj zsidó.** Ujfalusi László asztalos tanonc a kishidnél egy arany órát és láncot talált. Ezt meglátta egy zsidó és 1 forintot nyomott a kis fiu kezébe s azt állította, hogy ő majd elviszi a órát a rendőrséghez. A kis fiu sirva ment Kolmann bácsihoz s elpanaszolta az esetet. A rendőrség körözi a tettest.

* **Uj gyógyszerár.** Zlamál Ferenc okányi gyógyszerész jelenti az alispánhoz, hogy az engedélyezett gyógyszerárát a napokban felállította, s kéri, hogy a mielőbbi vizsgálatot tartsák meg, hogy azt a közforgalomnak átadhassa.

* **Anyakönyvvezetők kinevezése.** A hivatalos lap mai száma hozza, Komárom vármegye anyakönyvvezetőinek kinevezését. Összesen kineveztetett 67 anyakönyvvezető s ezeknek helyettese.

* **Elfogott tolvajok.** A nagyváradi hegyen tavaly őszön betöréses lopás történt, mely alkalommal a betörők hat finom párnát is loptak. Az erélyes hegyrendőrség, nyomozni kezdett s a múlt héten ki is derítette, hogy a tolvaj

Molnár Rózsa katonavárosi varrónő, s egyidejűleg az esetet a rendőrséghez tette át, ki ugyanis Molnár Rózsa elfogatása után a másik tettest is elfogta. Király János személyében ki beismerte, hogy a nevezett holmikat tíz frtért adta el. Gyanunk van, hogy a hegybírói hivatal által bejelentett párna lopásokat is a most megcsípett tolvajok vitték véghez.

* **Hűtlen cseléd.** Sipos Zsuzsanna szökött cseléd, gazdájától Weinberger Bernáttól 61 frt értékben 2 felső kabátot, 2 nadrágot, órát stb. elloptott. A rendőrség körözi.

* **Az ipariskolai bizottság** tegnap délután négy órakor ülést tartott, de semmi dolog nem került szönyegre.

* **Posta és távirda tanfolyam Csabán.** Csabán, mely a nagyváradi postaigazgatóság kerületéhez tartozik, augusztus 1-én nyílt meg a posta és távirda tanfolyam 7 hallgatóval, kik közül csak egy nagyváradi van: Pásztor István altiszt.

* **Tolvaj katonák.** A városunkba érkezett temesvári katonákkal egyidejűleg is súlyos és reájuk vonatkozó tolvajlás gyanuja is érkezett a rendőrséghez. Ugyanis Temesváron arany óra, gyűrű stb. értékes tárgy veszett el egy családtól, s a gyanu a nevezett katonaságot terheli.

* **Uj szakértői szemle.** Melocó czég által készített beton járda feletti szakértői szemle jegyzőkönyve hiányos lévén, a városi főügyész hivatal új szemle megtartását kéri.

* **Pályázat.** Dr. Beöthy László biharvármegye főispánja a vármegyénél megüresedett egy III. osztályú irnok állásra pályázatot hirdet. Ezen állás évi 500 frt javadalmazással van egybekötve. Pályázati határidő augusztus hó 20. napja.

* **Helyreigazítás.** A helybeli lapokban megjelent »Egy nagyváradi jogász botránya a Herkulesfürdő« című ujdonságra vonatkozólag annak közzétételére kértek fel bennünket, hogy az illető V. I. nem nagyváradi, hanem budapesti joghallgató, s hogy Nagyváradról már a múlt év szeptember havában végleg eltávozott.

* **APRÓ HIREK.** Kizdián Nikotzan Juon parasztagazda családjával a háza előtt ült, mikor hirtelen rálöttek a sötétből és súlyosan megsebesítették. — Szoboszlón Kátai Ferencz erdőcsősz az erdőben egy mérges légy megcsippte, minek következtében harmadnapra iszonyu kínok között meghalt. — Bodolyán Vecsánik Mihály odaváló lakos kiesett a kocsiából és a kerekek alá került. Életéhez nincs remény.

Vonatok érkezési és indulási ideje 1895. május 1-től.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-48, 7-15, 8-42.	Budapest felé 2-26, 8-48, 11-04, 11-32, 2-22.
Kolozsvárról 2-19, 10-44, 11-17, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-20, 7-15, 2-06, 3-58, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-30, 10-20.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskóh-Belényesről 11-05, 9-09.	Belényes-Vaskóh felé 4-25, 1-48.
Gyoma-Kótról 10-05, 8-00.	Kót-Gyoma felé 6-55, 1-40.
Érmihályfalváról 8-10, 9-14.	Érmihályfalva felé 6-45, 4-35.
Szent-László és Félix fűdől 8-15*, 10-10, 8-37*, 6-20, 8-55, 10-54*	Szent-László és Félix fűdől 6-40*, 8-39, 2-05*, 4-45, 7-20, 9-19*

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

A *-gal jelölt vonatok csak vasár- és ünnepnapokon közlekednek.

Kereskedelmi és iparkamaránk 1894. évi jelentése.

(Vége.)

Továbbá:

8) A husféléknek élelmi cikkekkel elárusítására vonatkozólag:

Tisztelettel kérjük Nagyméltóságodat, méltóztassék rendeletben intézkedni aziránt, hogy jövőben az ipartörvény 50. szakasza alapján élelmi cikkekkel husfélék csak azon esetben

legyenek szabadon áruhatók, ha azok nem valamely hentes vagy mészáros iparos iparszerű foglalkozása következtében kerülnek piacra.

9) A kereseti adó reformjának keresztülvitele tekintetében:

Általános óhaja kereskedőinknek az egyes adók reformjának minél sürgősebb keresztülvitele, mert hisz közismeretű tény, hogy a most érvényben lévő kereseti adó százalékkulcsa mily igazságtalan arányban hátrítja a közterhet ép a kereskedő osztályra.

Minden ágbeli kereskedők óhajtják a házalás és a vándoriparra vonatkozólag ezéltá vett intézkedések sürgős létesítését.

Kívánják az utazó ügynökök működésének korlátozását, illetve oly intézkedések megtételét, amelyek megóvják a helyben lakó kereskedőt a fogyasztó közönséget egyaránt az utazóügynökök üzlettróntól — és a fogyasztó közönség jóhiszeműségét kihasználó működésétől.

A gyarmatáru kereskedők óhaja a fentiekben kívül az is, hogy Magyarország gyarmatáru behozatalának központjává lehetőleg minden ezekre Fiume fejlesztessék.

10) Az újvárosi póstahivatal czélszerűbb áthelyezése esetleg decentralizációja:

Megemlítjük még, hogy az előző évben Nagyváradon életbeléptetett postai házhoz kézbesítés teljesen bevált, a közönségnek előnyére szolgál, s örömmel tapasztaljuk, hogy kereskedőink, kik eleinte idegenkedtek az új rendszertől, belátva annak előnyeit, mindjobban megbarátkoznak a házhoz kézbesítéssel.

Nem hallgathatjuk el viszont azon körülményt, hogy az újvárosi postahivatal tervezett elhelyezése kereskedelmünk hátrányos. A posta palota építése folytán ugyanis az újvárosi postahivatal a kereskedelmi központból távol eső utcába tervezetlik már ez évi november 1-én áthelyeztetni.

Kérjük Nagyméltóságodat, hogy kereskedelmünk érdekében az áthelyezéstől elállni, vagy a postahivatalt a kereskedelemre nézve alkalmasabb helyre áthelyezni, esetleg az újvárosi postahivatalt decentralizálni kegyeskedjék, akként, hogy a kereskedelmi fontosságú pontokon postamesterek kezelése alatt állítsanak fel a kisebb postahivatalok.

11) Telefonhálózat létesítése:

A telefon kamaránk területén a múlt évben is nagyjelentőségű forgalmi eszköznek bizonyult. Ugyanazért bátorodunk előző évi jelentéseinkben idevágólag felhozottakra való utalásra Nagyméltóságod elé a következő kérélmeket terjeszteni.

Tisztelettel kérjük és pedig ismételtlen Nagyméltóságodat, hogy méltóztassék a hozzá fűződő fontos kereskedelmi, nagyipari érdek, kereskedőink és iparosaink általános és sürgős óhajának kielégítése végett, a lehető leggyorsabban kamarai székhelyünket, a fő- és székvárost immár több, kereskedelmi és ipari szempontból legalább is nem jelentékenyebb, vidéki várossal összekötő országos hálózatba becsatolni.

Tisztelettel kérjük továbbá Nagyméltóságodat az iránt, hogy méltóztassék esetleg a már kamaránk területén létező hálózatok felhasználásával Bihar megyében is egy törvényhatósági telefonhálózatot létesíteni.

12) A nagyvárad vasuti állomás kibővítése:

Előző évi jelentésünkben ezen fejezetnél felsorolt panaszaink, óhajásaink részben való figyelembe vételért hálás köszönetünk kifejezése mellett újból tiszteletteljesen kérjük Nagyméltóságodat, hogy kegyeskedjék Nagyvárad vasuti-állomás kibővítését a hozzá fűződő fontos kereskedelmi és ipari érdekek és kényelmi szempontok kellő figyelemre való méltatásával, minél sürgősebben elrendelni, mert az eddigi pótló intézkedések vasuti-állomásunk mizeriáját nemhogy elenyészítették volna, hanem ellenkezőleg azokat még feltűnőbbé tették az által, hogy az utazó közönség ma még kényelmetlenebb helyzetben van, mint a pótló intézkedések megtétele előtt.

Mindeme kérélmeket és előterjesztéseket kamaránk a következőleg fejezi be:

Mindezen óhajokat azon kérelem kapcsán terjesztjük Nagyméltóságod elé, hogy azokat a

lehetőség határain belül teljesíteni méltóztassék.

Tagadhatatlan, hogy kamaránk javaslatai és előterjesztései között sok üdvös van, s azok teljesítése nem ütközik akadályokba, ha kormány közegeinkben jóakarat volna. Mert hogy csak a jóakarat hiányzik, bizonyítja azon körülmény, hogy a jelentést illetékes helyen elolvasták, sőt mi több kamaránk az önálló vámlerület iránti kérelmével szakminiszterünk tyukszemére lépett — mert a „Pester Lloyd” legutóbb vezércikkben foglalkozik a jelentés eme részével, természetesen a kormány felfogása szerint lehetetlennek tartja az önálló vámlerület létesítését.

Igy vagyunk mi ezzel régen, és így is leszünk, míg ügyeinket oly egyének nem vezetik, kik nem azt tekintik, hogy mi Ausztriának kedvező: — hogy miként fognak házasságra lépni, — hogy kik vezetik az anyakönyveket, — hanem, hogy miképen él meg az állampolgár — ha iparos, ha kereskedő, ha mezőgazda!

Irodalom és művészet.

Előfizetési felhívás.

Jó embereim biztatására elhatároztam „Gyász-mise ének” című vegyeskarra írt és orgonakisérettel ellátott művet sajtó alá rendezni. Művem az énekes — nagy — requiemhez szolgáltatja a zenei részt oly formán, hogy a gyász-mise minden része — kezdetre, graduáléra, offertoriumra stb. — külön-külön dallamot tartalmaz. A szöveg az egyházhathatóságilag approbált Tárkányi-féle énektárból van véve. A zenei részt pedig nagys. és főt. Bogisich M. prépost, budaváryi pleb. ur ítélte alábecsajtván saját kezűleg ezeket írta munkámra: „Atnéztem és helyes munkának találtam.” — Mindezekből világos, hogy nem feltűnési vágy, szereplési viszketet, hanem azon őszinte óhaj volt törekvésem rugója, miszerint az ugyszólván paragon heverő magy. kath. egyházi zeneirodalmunkat legalább porszemnyivel gazdagítsam. S ha e czélom elérem, fáradságom bőven meg lesz jutalmazva.

Amennyiben pedig anyagi tehetségemben nem áll, ezt önállóan, saját erőmre támaszkodva megtenni, a kath. közönséghez, jelesen a főt. plébános urakhoz, kántorokhoz, kath. tanító-egyesületekhez, az egyházi énekkarokhoz és a dalegyesületekhez fordulok azon bizalomteljes kéréssel, méltóztatnának, vagy maguk, vagy a vezetőségükre bizott egyházi énekkar, vagy egyesület részére előfizetni s ezáltal lehetővé tenni, hogy művem f. évi szeptember havában napvilágot láthasson.

Az előfizetési összeget, hogy művemnek minél szélesebb körben leendő elterjedését biztosítsam, a tetemes kiállítási költségek dacára is bérmentes szétküldéssel csupán 1 forintban állapítottam meg, melyet nevemre címezve, Szatmárra kérek küldeni.

Végül megjegyzem még, hogy művem a kántor urak egy hangon — solo — is előadhatják.

Szatmár, 1895. évi augusztus hóban.

Méder Mihály,

tanító, a szatmári férfi dalegyesület karnagya.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtök: A két Champignol itt először. Rónaszéki jutalomjátéka.

Péntek: A csód.

Sombat: A szentivánéji álom.

Vasárnap: d. u.: Uff király.

Este: A párisi rongyszédő.

A Gerolsteini nagyhercegnő.

— augusztus 7. —

A „Gerolsteini nagyhercegnő” című régi operette került tegnap újra színre. Réthy a tőle megszokott praecizióval énekelte a címszerepet Szatmári Rózsika pedig mint Vanda újra bebizonyította szép ének hangjával és ügyes szinpadra termett játékával, hogy nagyon hasznos tagja lett Leszkay gárdájának, úgy hogy a legkényesebb igényeknek eleget tud tenni egy éneklésével mint játékával. Pompás volt Csátár mint Bum-bum, Hunyadi mint Paul herceg, Rónaszéki, mint Pusch báró, a ki folyton derűtségbe tartotta a nagyszámu közönséget egészséges komikumával; Mezey Mihály mint Fritz közvitéz nagyon szépen énekelte és játszott meg. Ligeti mint Nepomuk érdemei elismerést maszkjáért és szép játékáért.

Rónaszéky Gusztáv jutalomjátéka.

Élénk érdeklődés nyilvánul a mai előadás iránt. A két Champignol-ra, mely Rónaszéki Gusztáv jutalomjátékára kerül színre, már tegnap erősen vitték a jegyeket. A szinkör személyzete is ambícióval készült erre a bohóságra, a katonai élet humorát tárja a nézők elé jóízű vidámsággal.

Azt hisszük telt ház fog tapsolni a jutalmazandónak, aki bőven rászolgált arra egyrészt jeles alakításaival, — másrészt a társulat művészi ügyeinek vezetésével.

A csód. Bjounson Björnsterne ily című jeles társadalmi színművét adják holnap a szinkörben. A főbb szerepet Bácsné, Angyal, Novák, Gál, Tompa, Benedek, Balassa, Rónaszéki, Bács, Szendrei és Déri fogják játszani. — A sok művészi élvezettel kínákozó előadásra felhívjuk a közönség figyelmét.

REGENY-CSARNOK.

Elfojtott érzélem.

— Novelette —

Írta: Kritsa Róza.

(Folytatás.)

Felült a pamlagra és kezeit térdére kulcsolva, lehunyt szemekkel ült mozdulatlanul. A felizgatott idegek lecsendesedtek s beállott a visszahatás...

Sápadt arcával élettelen szobornak gondolhatnók, ha szemei körül a sok sírás okozta vörösség nem volna.

Gondolatai a mai jelenettel foglalkoznak. Lelki szemei előtt áll az ifju, abban a sokféle változatban, amint kevéssel ezelőtt a piacon szerepelt indulatának hevében.

Összerezzen... Mintha újra hallani vélne az ifju sértő szavait, melyek lelke mélyéig hatottak: ő szívtelen, kaczer és esküszegő...

— Nem, nem! — jajdult fel fájdalmasan, de fölnyitván szemeit keserűen tapasztalá, hogy már nincs jelen az, a ki előtt védhetné magát.

De miért is hallgatott! Miért nem mondá el a való igazat... Hiszen ha hallgatást ígért is, annak nem volt köteles eleget tenni, mert csak a kényszer hatalmának engedett, a midőn szavát adta rá.

Hogy is volt csak? ... Igen, ő elment a Béla anyjához és a Béla meghagyását tolmácsolván előtte, föltárta egész nyomorúságukat, s jóakaró tanácsát, pártfogását kérte az ő és családjá részére.

És a gögös asszony így szólt hozzá hidegen:

— Jól van kisasszony, tudomásul vettem a dolgot; majd gondolkozni fogok fölötte.

S földig aláta a leányt azzal, hogy kézenek egy intésével értésére adá elbocsátását.

Pár hét múlva az a megtiszteltetés érte Marit, hogy ő nagysága személyesen ment hozzá, nyilvánítani jó indulatát iránta.

Leereszkedő nyájasággal mondá Marinak:

— Gondolhatja, hogy jó hírrel jövék, mert másképp miért is kerestem volna föl.

A Mari szemei fölragyogtak.

— Lám — gondola — még sem olyan rideg a szíve ennek az asszonynak, mint a minőnek hittem.

De örömet már a következő percz szét-rebberé.

— »A legutolsó búcsu alkalmával, amely a nyáron folyt le itt a faluban — mondá az asszony — a kisasszony nagyon megtetszett egy tisztességes vagyonos férfinak s ez most a napokban esett értésemre. Én siettem fölkeresni őt, hogy kegyedet minden dicsőréttel elhalmozva, őt komoly lépésre bírjam. Most azon örömhírrrel jöttem, hogy felkérve vagyok általa, miszerint a kegyed kezét részére megnyerjem. Nos remélem, hogy ezzel elég fényes bizonyítékát nyújtam a kegyed iránti jóindulatomnak; avagy lehetne e kielégítőbb pártfogásra a család? hiszen ez összeköttetés által egy soha nem remélt kényelmes helyzethez jutnak. Ezenfelül a kisasszony, egy olyan becsületes jó ember mellett, aki kegyednek minden kívánságát teljesíteni fogja, a legboldogabbnak fogja majd érezni magát.»

A »boldogság« szóra Mari felugrott és szeméi ijedt nézéssel tapadván az asszonyságra, kezével elutasító mozdulatot tett.

— Nem, nem asszonyom! én soha sem leszek e férfi neje: szívem már nem szabad s én hü leszek ahhoz, a ki eskümet bírja, hogy várni fogok reá.

Milyen metsző gunnyal kacagott az asszonyság erre.

— »A kisasszony örült, ha azt hiszi, hogy azok a gyermekes esztelen tervek, a melyeket szöttek fiammal, valaha valósulást fognak nyerni... Kérem ne szóljon közbe; engedje bevégezni... Nekem sem hatalmam, sem szándékom nincsen e lépésre kényszeríteni kegyedet, de kötelességem föltárnielőtte a dolgot, a maga való alakjában, nehogy később szemrehányással illetsem, a miért e jó szerencse elszalasztása által, a nyomorban sanyló család elpusztulását engedém... Figyeljen jól rám kisasszony, hogy híven emlékébe véshesse a miket elmondani fogok, mert változtatni határozatomon, mely egyuttal a férjemé is, sem a fiam, sem kegyed nem fognak tudni. Azt kegyed is tudja, hogy Béla egyetlen gyermekünk és utolsó sarja férjem büszke nemesi nevének; de az nemde ismeretlen előtte, hogy a mi terveink vele igen magasan járnak? Azt akarjuk, hogy a mit sors mostoha vagyonunkból elsőpör, ő azt egy előnyös házasság által hozza helyre, hogy nevünk újra bearanyozva legyen... Olyat csak gondolni is, hogy kegyedet vegye nőül! Egy kezdő ügyvéd venné a nyakára nejének anyját és két testvérét, nem számítva azt, hogy hol maradnánk mi, a kik vagyonunk romjaiból költöttünk taníttatására. S ha még ezek után sem látná esztelenek gyermekes terveiket, érett férfi eszével kinevetni fogja azon gyermekes ábrándokat, a melyek megvalósulásában kegyed mint felnőtt leány is hinni remél.

(Vége köv.)

T Á V I R A T O K.

A rozsnyói püspök.

Budapest, aug. 7. (Saját tud. táv.) A külügyminisztériumból eredő információ szerint a rozsnyói püspöki székre I v á n k o v i t s János címzetes püspököt és kultuszminiszteri osztálytanácsost nevezik ki.

Keresztények védelme.

London, auguszt. 7. (Saját tud. táv.) Az angol kormány megbízásából a pekingi angol követ a Csungl-Yamenből a fucsui angol konzul részére katonai kíséretet kért, hogy képes legyen a legutóbbi mérszárlások színhelyén megjelenni és ott a vizsgálatot megindítani. A konzul követelte továbbá oly rendelet kibocsátását, mely a gyilkosokat halálra ítéli és az összes politikai missziók védelmét a legszigorubban meghagyja. A kínai kormány ezen követeléseket teljesítette.

A Haass és Deutsch cég főnökét meggyilkolták.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, aug. 7.

Szenzációs és óriási feltűnést keltő gyilkosság történt ma a fővárosban, világos nappal, a legnépesebb utczák egyikének épülő palotájában.

A Teréz-körut 44. szám alatt van az országos híri Haas és Deutsch cég központi irodája, a hova ezt csak a napokban helyezték át s minthogy még tatarozzák a helyiségeket, két szobából áll az első emeleten az egész helyiség.

Délután négy és öt óra között megjelent az irodában Császár Károly, a cég máramarosi erdősegeinek egyik elbocsájtott erdésze és arra kérte az egyik szolgálatot teljesítő hivatalnokot, hogy vezesse őt a cég főnöke elé, mert beszélni óhajt vele.

A hivatalnok bejelentette Császárt, de Deutsch Lajos, a cég főnöke vonakodott egykori tisztjét elfogadni.

Császár Károly egyre jobban türelmetlenkedett az előszobában és többszörösen kifejezte azt a kívánságát, hogy beszélni akar volt kenyeradójával, mert szerződése értelmében 4000 forint végkielégítésre tart igényt.

Deutsch Lajos nem fogadta el Császárt, ki mindennek daczára sem hagyta el az irodahelyiséget.

Fél öt óra lehetett, mikor Deutsch Lajos mitsem gyanítva kilépett szobájából.

Császár elállotta útját és e szavakkal fogadta:

Ha te nem fizetsz, hát én fizetek.

Ebben a pillanatban előrántotta előre készen tartott hatlövetű revolverét és Deutsch Lajosra süttötte.

Deutsch Lajos, midőn súlyosan megsebesülve megtántorodott s néhány lépést előre tántorgott, ekkor Császár Károly még füstölő revolverét egészen Deutsch homlokához illesztette és alig egy pillanatra habozás után elsütötte a gyilkos fegyvert és Deutsch Lajos agyveleje szerte-széjjel röpült az iroda helyiségében.

A többi négy golyóra nem volt már szükség.

Deutsch Lajos élettelen teste ott feküdt gyilkosának lábainál, jóléshi Császár Károly rettenetes bosszút állott egykori gazdáján.

A lövés zajára berohant a környezet egy része és megrendülve állottak a rettenetes tett színhelyén.

Rögtön előhívták az önkéntes mentő-egységet. Mindhiába, ez nem használt semmit.

Deutsch Lajos halott volt.

A rendőrséget szintén azonnal értesítették és Diener József rendőrfogalmazó legott megjelent és a gyilkost letartóztatta és hivatalos helyiségében kihallgatta, a halottas szobát pedig a boncolásig lezárták.

Románok a nemzetiségi kongresszus ellen.

Budapest, aug. 7. (Saját tud. táv.) Temesvárról távirják, hogy Breián, a Kontrolla román lap szerkesztője a tegnapi ünnepélyen mondott felköszöntőjében hevesen kifakadt a nemzetiségi kongresszust és annak rendezői ellen. Az egybegyűlteknél élénk helyesléssel fogadták Breián szavait.

Nagy bank bukás.

London, aug. 7. (Saját tud. távirata.) A Reuter-ügynökségnek jelentik Melbourneból, hogy a City-Melbourne bank teg-

nap bezárta üzletét. A bank letéteményesei tegnapi ülésükön nem fogadták el a bank reorganizációjára vonatkozó javaslatot, hanem a likvidáció mellett szavaztak.

A bolgár események.

Budapest, aug. 7. (Saját tud. táv.) Ebenthalból táviratozzák, hogy Ferdinánd fejedelem az előkészületek után itélve, ma éjjel vagy holnap reggel érkezik oda, de csak pár órára, mert augusztus 10-én Szófiában akar lenni. Hogy felesége oda is vele megy-e, még nem bizonyos.

Berlin, aug. 5. (Saját tud. tvir.)

Sztoliov bolgár miniszterelnök a Kleines Journal tudósítója előtt kijelentette, hogy Oroszország az orthodox vallásra való áttérést csak Boris hercegtől követeli. Arról, hogy a czár Bulgáriába orosz-hadügyminiszter kinevezését kívánja szósincs.

K ü l ö n f é l é k.

Előkészületek a millenniumi kiállításra.

Az ezredéves kiállítás épületein serényen dolgoznak. Ujabban a mintatornacsarnok, a posta- és telefon pavillon, a haditengerészeti és a honvédségi épületre érkeztek pályázatok. Az Andrássy-ut főbejáratával szemben épül a pozsonyi városház mintájára a háziparkiallítás csarnoka, amelyben a fonó-, szövő- iparcikket, aztán a fűz-, hánec-, gyékény- és szalmafonásu tárgyakat, valamint az agyag- és faipari készítményeket helyezik el. Ez érdekes kiállítás lesz, amennyiben a házi munkálkodást egy-egy jelenetben viaszbábú csoportokkal fogják bemutatni. Az agyagipari csoportban például egy tűzálló téglából összerakott kis házikó lesz amelyben a papírmásból élethűen utánzott zsaluzsányi fazekas korongján tálat és bögréket készít, egy másik csoport, az öregember, az asszony meg a fiu az anyagot veri, áztatja és gyurja a fazekas kezéhez, egy harmadik pedig a kész fazekakat, tálat, bögréket rakosgatja és helyezi el. A fonó- és szövőipari csoportban látnivaló lesz a torontáli szőnyeget szövő asszony a szövőszékével, a varrolást készítő bányász-hunyadi nő, a felvidéki csipkeverő leány. A vessző- és hánecfonó csoportban látható lesz a dorozsmai kosárfonó család munkássága, azon kezdve, mikor a család ifjabb tagjai bántani kezdik a füvesszót s végig minden processzuson, amint a készülő kosár kézzel-kézre jár s végre a család fejének a kezéből kerül ki mint formás, kész kosár. Ugyanígy látható lesz egy hajdunánási szalmakalap készítő család s egy bártfai, gyerekjátékot, faragásokat csináló familia. A közlekedőművek kiállítására már is oly sok bejelentés érkezett, hogy az igazgatóság kénytelen lesz egy 400 négyszögletes pótlóépületet, csinos kocsi-szint építtetni. Az ezen szakmába vágó összes pótló bejelentéseket különben már egytől-egyig letárgyalták s most az óriási anyag rendezése következik.

Először járt Bécsben a paraszt; sok szép házat és középületet mutogatott s magyarázott meg neki a kalauza. »Mindez nagyon szép, de mutassa meg már nekem egyszer az osztrák házat is!« tört ki a jámborból.

*

Bizonyos társaságban egy papot akarván valaki kigúnyolni, többek közt elmondja, hogy Afrikában a papokat kegyetlenül végzik ki, olyanformán, hogy minden papot egy-egy szám mellé akasztanak fel.

— Igazságos Isten! kiált fel a szellemdús pap, — milyen jó, hogy mi ketten most itt, s nem Afrikában vagyunk.

*

Tanító: Hány óra van egy napban?

Tanítvány: Huszonöt.

Tanító: Hogy-hogy huszonöt?

Tanítvány: Nos igen, hát nem a tanító ur mondta nemrég, hogy a nap már egy órával hosszabb?

Közgazdaság.

Az aranyka irtása.

A rozsdát kivéve félelmetesebb növényelensége nincs a gazdának az aranykánál (cuscula europaea). A gabonát ugyan nem bántja, de annál nagyobb pusztításokat visz véghez a lőherefélékben, legfőképp pedig luczernásainkban, melyek helyes vetési előfeltételek s okszerű ápolás mellett 12—15 sőt ennél is több évre terjedő élettartamuk alatt állandó és biztos jövedelemre nyújtásának kilátást, ha ezen élősdinövény többnyire már az első éveken — tehát viruló korukban — nem idézné elő halálukat. Számításba véve, hogy ez a legbecsebb takarmánynövényünk csak egy jó talajelőkészítést követel, tekintetbe véve továbbá, hogy a vetőmag — elosztva az évek tartamára — csak igen kevésbe kerül, a luczerna azon kulturnövényeink közé tartozik, melyek legkevesebb rege mellett takarmánynemünk között legdúsabb terméssel fizetnek. Ezenkívül 4—5 évenkénti fejtrágyázással korhadt trágyával nevezetesen meghosszabbítjuk a luczerna életét, valamint hozamának csökkenését is ezáltal megakadályozhatjuk.

Az aranykának több fajtái vannak. A luczernán kívül egyik válfaja a lent, egy másik ritkább esetekben az alacsony fekvésű réteket, egy harmadik pedig az olyan fűzfákat szokta megtámadni, melyeket sövényvessző nyérése czéljából minden 2—3-dik évben lebontolunk. Ezek tudvalevőleg ily kezelés mellett hasonlóan a szőlőtőkékhez, fejeket képeznek, melyeken több kevesebb humusz képződve, ez alkalmas melegágyul szolgál az aranykamag kikelésének. Felesleges említenem azon ismeretes dolgot, hogy az aranykamag nem közvetlenül a neki tápu szolgáló növény szárán, hanem mindenkor a földben csirázik s hajtása csak 2—3 cm. magasságban kapaszkodik a növényre s ebbe gyökereket ver, mialatt rövid szára gyökerestől együtt kiszárad s elhal, biztosítva lévén már élete azon növény által, mely biztos áldozatul esik saját létének.

Mint az élősd állatok egy része a növények földfeletti, más része földalatti szerveit támadja meg — levél- és gyökértettű- épen így áll ez a növényi élősdiekre nézve is. Ilyen földalatti ellensége a dohánynak és a paradicsomalmának a vajfű (Orombanche). Ezt csak akkor vesszük észre, midőn már a spárgához hasonló kövér hajtásai a földből kibujtak, — de már ekkor sűrű gyökerei teljesen behálózta a nevezett növények gyöbereit úgy, hogy ezek menthetlenül el vannak veszve. Még mielőtt a vajfű a felületen mutatkoznék, észrevehető kulturnövényeink fonyadása és sárgulása s ezen segíteni többé nem lehet, mert hozzáférhetetlen az élősd gyökerének eltávolítása.

Mi az aranyka irtását illeti, erre nézve a legfőbb elv »principiis obsta«, elejét venni a bajnak, mi csak úgy érhető el sikerrel, ha

1. Vagy saját földünkön vagy szomszédunk oly területén természetesen magból veszünk vetőmagot, melynek aranykamentességéről még kaszálás előtt saját szemünkkel meggyőződünk.

Magkereskedőtől vett mag egy sem biztos, mert először ez nem egy teljesen megbízható természetből veszi az árut, s másodsor, habár tudatával annak, hogy árúja nem tökéletes tiszta a leglelkiismeretesebben rostálja is a magot, óvhatatlan, hogy itt ott egy pár aranykamag ne maradjon benne. Még a magvizsgáló állomások sem nyújthatnak teljes garanciát a mag tisztaságára nézve, a mennyiben az egész quantumot nem vizsgálhatják, a kivett (szűrő) prókák pedig lehetnek ugyan esetleg aranykamentesek a nélkül, azonban hogy ez a többi mennyiségre nézve is mértékadó volna.

2. Miután, ha a legskrupulózusabbak is voltak a vetőmag megválasztásánál megeshetik sőt a mint a tapasztalás mutatja, meg is esik, hogy a szomszédok inficiált luczernásairól az aranykamag akár madarak akár szél által hozzánk is el juthat, a legnagyobb pedanteriával őrködünk a felett, hogy a mutatózó legkisebb aranykafoltocskák észrevétel nélkül ne maradjon.

Ezután haladéktalanul mélyen lesarlóztatjuk a fertőzött foltokat s az így levágott luczernát gondosan összeszedve elvisszük s megégetjük. Ha lelkiismeretesen végezzük e munkát, biztosak lehetünk benne, hogy a luczernauyügből (így is nevezik az aranykát) megszabadultunk mivel mint említém, az aranyka a föld felett néhány cm-terrel feljebb ereszti első gyökerét a luczernába s így sarlóval teljesen levágható s eltávolítható.

Sok más módja is van az aranykairtasnak. A leginkább ajánlottak közül én a következőket próbáltam meg. Vasgáliczoldattal s hígított kénsavval való locsolást és a betegfoltok felásatását, szalmával való behintését, s ennek megégetését s végre árpapolyával való behintését. Ezen módok közül azonban egy sem biztos, mert vagy magát a luczernát is megöli, az utánvetés pedig a felásott foltokon mindig mögötte marad az első vetésnek, vagy általában nem segít gyökeresen a bajon.

Ott végre, a hol az aranyka rohamosan elhatalmasodott, más irtószert nem ismerünk, mint az ekét. Ilyen luczernásokat irgalom nélkül fel kell törni s ujakra gondosni. A nagyon elaranykásodott luczernával nem érdemes kinlódni, egyrészt azért, mert hozamai csekélyek, másrészt és főképp azért, mert kaszálás után az aranyka nedves időjárás s így a luczerna lassú száradása esetén még egy hétig is folytatja életét a luczerna szárán, ezen idő alatt pedig magjának nagy része megéri s feltakarmányozás után a trágyával visszakerül földjeinkre.

Nvárad, 1895. augusztus.

Rimler Pál.

Ócska gőzkazánok elárúsításának korlátozása. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 24288—1895—II. sz. a. valamennyi vármegye önálló törvényhatósági bizottságához a következő körrendeletet intézte: Értesitem czímet, hogy a közbiztonság érdekei iránti tekintetből szükségesnek tartván az ócska gőzkazánok elárúsításának korlátozása illetőleg azok újból való használatba vételének szabályozása iránt intézkedni e végből a következő rendeletet bocsátottam ki: Rendelet az ócska gőzkazánok újból való használatba vételénél követendő eljárásról. 1. Az elárúsításra kerülő s újból használatba venni kívánt ócska gőzkazánok üzembe vételük előtt újabb használatuk helyén szigorú belső revízió alá vevendők és megpróbandók. 2. Ezen kazán vizsgálatért annak kell folyamodnia, ki az illető gőzkazánt felállítani és használni akarja. Az ez iránti folyamodványhoz a kazánügyi kormányrendelet 4. §-ában előírt mellékleteken kívül még a kazánnak előbbi engedélye, valamint a korábbi kazánpróba és ellenőrzési szemlék eredményét feltüntető kazán nyilvántartási könyvecske eredetében vagy hiteles másolatban csatolandó. 3. Ha az ilyen kazánnak előbbi használati engedélye és nyilvántartási könyvecskeje be nem szerezhető, — a kazán használatának engedélyezése a vezetésem alatt álló ministeriumnál kérelmezendő. Az eziránt benyújtandó folyamodványban hiteles módon igazolandó, hogy honnan származik az illető kazán, ki gyártotta, melyik évben készült, ki volt előbbi tulajdonosa s ezelőtt hol volt üzemben, hogy mily gyűzfeszültségre volt engedélyezve, mennyi ideig állott már használatban, s mért szüntették be üzemet? — Oly gőzkazánok, a melyekre vonatkozólag a fennebbi adatok hiteles alakban be nem mutathatók, további használatra nem engedélyeztetnek. 4. Ócska kazánokat illetőleg a felelősség a mennyiben a gyártónak e részbeni kötelezettsége a kazánügyi kormányrendelet 17. §-ának 10. pontja értelmében már lejárt — a kazán használatját terheli. 5. Egyebekben az ócska kazánokra nézve is a kazánügyi kormányrendeletnek és annak kapesában kiadott pórt utasításoknak határozatai érvényesek.

Budapest, 1895. május hó 23-án. A miniszter helyett Vörös. államtitkár.

A világ s lyemtermelése. A velencei konzulátus statisztikai összeállítására szerint az 1893. évi összes selyemtermelés következő számokban nyer kifejezést: Olaszország termelt 3.984.000 kgrmot, Franciaország 852.000 kgr., Ausztria-Magyarország 243.000, Spanyolország 77.000, Kelet (Görög, Törökország és Syria) 906.000, Kaukasz 85.000, China 4.556.000, Japán 2.685.000, Keletindia 287.000, összesen 13.675.000 kgrammot.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. auguszt. 6.

Budapest, augusztus 3. I. Készárutőzsde. Buzát ma mérsékelten kínáltak, a vételkedv. csöndes volt és szilárd irányzat mellett 15.000 q. hazai buzát 5 krral olcsóbb áron vásároltak.

Idegen buzákban nem volt forgalom.

Rozs irányzata vevők tartózkodása folytán csöndes, ára 5.35—5.42 1/2 frton Budapesten.

Tengeri irányzata változatlan és forgalom nélküli.

Árpa irányzata megszilárdult. Elkelt 0—0 frton.

Zab irányzata valamivel szilárdabb Elkelt 7.—6.82 1/2 forinton.

II. Határidőüzlet. Amerika tegnap 1 1/2 centt. árnyatlást jelentett. Az időjárás és a vevők tartózkodók. Arak marokkói háborus hírekre 3—4 krral javultak. Később azonban 1—2 krral maradtak.

Előfordult kötések: buza őszre 6.36—6.43 frt rozs őszre 5.42—5.47 frt, tengeri július—augusztusra 5.85—5.91 forinton, tengeri augusztus—szeptemberre 5.57—6.11 frt, zab őszre 5.78—5.73 frt, káposzta-repeze augusztus—szeptemberre 9.25—9.35 forinton.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéklőzsdén 1895. augusztus 7-én.

Magyar aranyjáradék 4%	—	—	—	—	123.25
Magyar koronajáradék	—	—	—	—	99.75
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	—	124.50
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	103.50
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	122.25
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	98.50
Italmérési jog megváltási kötvény	—	—	—	—	101.25
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	—	—	—	—	98.75
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	157.85
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	—	146.—
Osztrák járadék papirban	—	—	—	—	100.75
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	—	101.—
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	—	123.50
Osztrák korona járadék	—	—	—	—	101.—
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	—	—	154.—
Osztrák-magyar bankrészvény	—	—	—	—	1075.—
Magyar hitelbank részvény	—	—	—	—	490.—
Osztrák hitelintézet részvény	—	—	—	—	799.20
Osztrák-magyar államvasúti részvény	—	—	—	—	419.—
20 frankos arany (Napoleon d'or)	—	—	—	—	959.—
Német birodalmi márka	—	—	—	—	59.35
London vista	—	—	—	—	121.45
Paris vista	—	—	—	—	48.10
20 márkás arany	—	—	—	—	11.87

SZINKÖR NAGYVÁRADON.

Nagy bérlet 97. sz.

V. Kis bérlet 17. sz.

Páratlan.

Páratlan.

Csütörtökön, 1895. augusztus 8-án.

RÓNASZÉKY GUSZTÁV jutalomjátéka:

KÉT SAMPIGNOL

legújabb francia bohózat.

Az előadás kezdete fél 8, vége 10 órakor.

Holnap pénteken, 1895. augusztus hó 9-én bérletfolyam.

A CSŐD.

Színmű.

NYILTÉR.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy helybeli **fiók-raktáramat** feloszlattam és azt

NEUMANN M. SÁNDOR

saját törvényszékieleg bejegyzett czége alatt tovább folytatja.

A midőn az eddig irántam tanusított bizalmat és támogatást köszönöm, kérem azt utódomra átruházni.

Tisztelettel

NEUMANN ADOLF.

Fenti nyilatkozatra vonatkozólag van szerencsém t. vevőimet értesíteni, hogy az eddig **Neumann Adolf** czég alatt létezett üzletet saját törvényszékieleg bejegyzett czégem alatt tovább vezetem, melyhez egyidejűleg **műhelyt is berendeztem.**

Főtörékvésem mint eddig, úgy ezentul is az lesz, hogy t. vevőimet, megrendelőimet minden tekintetben kielégítem.

Kiváló tisztelettel

NEUMANN M. SANDOR

férfi- és gyermek ruharaktára

Nagyvárad, Olasz Bémer-tér, Pórnár-ház a Magyar király kávéház mellett.

1—0

Magyarország sok százra menő ásványvizei között

a „Gieshübl” viznek egyetlen hasonmása!

BODOKI

„MATILD-FORRÁS”

rendkívül szénsavdús és páratlanul tiszta égvényes savanyuvíz.

Elsőrangú asztali- és üdítő ital

a melynél tisztább, egészségesebb és kellemesebb ásványvizet képzelni sem lehet.

Legujabb vegyelemezés: ... a bodoki „Matild-forrás” vize a legtisztább és legértékesebb égvényes ásványvizünk. Ható alkotó részei közül nátriumbicarbónát- szénsavtartalma jóval nagyobb, mint a hasonló természetű (gieshübl, radeini, prelati, bilini kron-dorfi, luhi Margit stb.) vizeké. Ritka nagy szabad- és félig kötött szénsavtartalmának s kitűnő kezelésének tulajdonítható, hogy a víz üledéket nem képez; gyógyító célokra használva érvényre jut a víz minden alkotó része ...

Budapest, 1895. Ápril 21.

Dr. Hankó Vilmos, s. k.

Orvosi tekintélyek egybehangzó nyilatkozata:

... a bodoki Matild víz kitűnő hatással van az emésztő és légző szervekre. A köhögési inger, rekedtség, tüdőhurut ugyancsak javulnak mellette. Vérkeringési zavaroknál, epe-, vese- és scrofulosus bajoknál is nem egyszer tapasztaltatott igen jó hatása. Étrendi italul és járványos időben ivóvíz helyett használva, megbecsülhetlen.

Borral, cognakkal, gyümölcs-szirupokkal, vagy tisztán magában használva a „Matild” viz igazán pompás ital.

Arjegyzék és a víz leírása szívesen küldetik. Árak Nagyváradon üreggel együtt egy liter 17 kr., fél liter 13 kr.

Nagyvárad főraktár Wurst József fűszer- és csemege kereskedése: kapható továbbá minden ásvány-víz-üzletben és nevezetesebb vendéglőben.

Hazaflis tisztelettel 198 27-0

György József, forrás kezelője.

(Háromszékmegye) Bodok (Háromszékmegye.)

Kiadó lakások.

Az Apáca-utca 3-ik számú bérházban (ahol a „TISZANTUL” szerkesztősége és kiadó-hivatala van)

nagyobb és kisebb lakások

minden órában

180 26-0 kiadók.

Értekezhetni Dr. SCHWEIGER EDE ügyvédnél Apáca-utca 383-18. szám.

KERESKEDELMI TANINTÉZET

(KERESKEDELMI AKADEMIA)

NAGYVÁRADON.

Az országos kereskedelmi akademiákkal egyenrangú és jogu szakiskola. Áll 3 osztályból. Nyilvánossági és egy évi önkéntességi joggal felruházza.

A nagyvárad kereskedők új és fényesen berendezett palotájában, előkelő családok fiai részére a modern szakképzés minden követelményeinek megfelelően berendezett

internátussal.

Végzett növendékek a bel- és külföld legnagyobb vállalatainál helyeztetnek el.

A tanév 1895. évi szeptember hó 1-én nyílik meg.

(190) 15-15

PROPPER N. JÁNOS,

igazgató.

Lapunk számára hirdetések felvételnek.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáca-utca 3. szám.

MŰVEK,
FOLYÓIRATOK,
HIRLAPOK,
FONALZATOK,
GAZDASÁGI
NYOMTATVÁNYOK,
EGYHÁZI,
KÖZSÉGI
ÉS EGYÉB
HIVATALOS
NYOMTATVÁNYOK,
KÖRLEVELEK,
LEVÉLBORITEKOK,

ELVÁLLAL ÉS KÉSZIT:
IZLÉSEK KIVITELBEN

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Videki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

LEVÉLFEJEK,
SZÁMLÁK,
FALRAGASZOK,
KALI MEGHÍVÓK,
TÁNCZRENDEK, ÉTLAPOK,
NAPTÁRAK,
PALACZKFELIRATOK,
NÉVJEGYEK,
GYÁSZLAPOK,
STB., A
NYOMDAI SZAKBA
VÁGÓ
NYOMTATVÁNYOK
KÉSZÍTÉSE.

(160) 11-0

EGYHÁZI NYOMTATVÁNYOK

* * * * * nagy raktára. * * * * *

Tanulók a nyomdában felvétetnek.